

| TEKST Gertjan Laan

Uit sommige tuchtrechtspraken blijkt dat er notarissen zijn die nonchalant omspringen met aanwijzingen van toezichthoudende instanties. Dit zou dan gaan om notarissen die stelselmatig regels overtreden op het gebied van financieel toezicht en andere vormen van integriteit en daarnaast om

tarifiering en andere vormen van dienstverlening. De door de tuchtrechter tegen deze overtreeders opgelegde maatregelen zouden door vele beroepsgenoten als mild worden ervaren, zeker als die maatregelen worden vergeleken met uitspraken waarbij notarissen in juridisch en ambtelijk opzicht een foute afweging hebben gemaakt.

‘Notarissen hebben een belangrijke functie in het kader van de rechtszekerheid. Daarbij is van belang dat hun financiële positie deugdelijk is en dat sprake is van onkreukbaar en integer handelen. Of het nu gaat om een goed georganiseerde administratie of een kritische houding tot voorkoming van betrokkenheid bij bepaalde (dubieuze) transacties, dat maakt geen verschil. De kwaliteit en integriteit van de notaris moeten staan als een huis. De maatschappij heeft er recht op dat de notaris juridisch goed werk aflevert, maar ook dat deze zijn financiële verplichtingen op orde heeft en deze kan nakomen, waarbij de notaris partijen tevens beschermt en informeert. Dat is niet de minste opdracht. In aanvulling daarop is het niet de bedoeling dat (de kennis van) de notaris

wordt gebruikt om onoorbare zaken te regelen. Veel notarissen zullen dat – net zoals de KNB en het BFT – willen voorkomen en uitbannen. Het BFT stuurt al jaren op deze onderwerpen en wij zien uitspraken (al dan niet bij recidive) waarvan wij weleens het gevoel hebben dat die een normovertreding onvoldoende signaleren en (mede) daardoor minder streng uitvallen dan gepast zou zijn. Dit geldt zeker als we dit vergelijken met andere toezichtgebieden waarbij wij als BFT betrokken zijn. Over de uiteindelijke sanctionering gaan wij als toezichthouder niet. Wij vinden het wel belangrijk dat het systeem uiteindelijk effectief functioneert.’

Stelling:

Notarissen die over de grens gaan en daarbij aanwijzingen van toezichthoudende instanties negeren, moeten strenger door de tuchtrechter worden aangepakt.

Folkert Winkel (l) en Geert Pieter Vermeulen (r), namens de directie van het Bureau Financieel Toezicht

Nora van Oostrom-Streep, hoogleraar Notarieel Recht Universiteit Utrecht

‘Met alle voorzichtigheid en nuance die past bij deze vraag (staat al vast wat ‘het betamelijke’ is, wie ‘de beroepsgenoten’ zijn, is er onderzoek gedaan naar strafmaat en aard van de gedraging?) ben ik het met de stelling eens. Zoals ik al eerder heb geschreven – zie mijn column ‘Glad ijs’ in *Notariaat Magazine*, februari 2009 – is maatschappelijk vertrouwen de ruggengraat van het notariaat en zijn bijzondere positie, en is schending ervan de bijl aan de wortel van zijn bestaansrecht. Gaat een notaris bij herhaling over de schreef dan passen mijns inziens snoeiharde maatregelen. Het is

denk ik goed wat helderder te beschrijven wie nu ‘de maatman’ is aan wie ieders handelen wordt afgemeten. Dit geeft duidelijkheid over sommige grenzen. Wel daag ik de critici van de tuchtrechter uit cijfers te noemen die hun mening ondersteunen. Een ‘gevoel’ gebaseerd op bijvoorbeeld de behandeling van één notaris, is niet genoeg om te concluderen dat in het algemeen te mild wordt geoordeeld. Ook ben ik benieuwd hoe eerlijk de critici naar hun eigen handelen kunnen kijken. Leeft bijvoorbeeld iedereen de Wwft nauwkeurig na? Immers: hij die zonder zonde is... et cetera.’

*Roel Paris, plaatsvervangend voorzitter
kamer van toezicht Den Haag*

'Ik meen dat notarissen die bij herhaling handelen in strijd met artikel 98 Wet op het notarisambt in de tuchtrechtspraak al zwaarder gestraft worden dan wanneer zij een *first offender* zijn. Het simpelste voorbeeld is van uitspraken over klachten van het BFT naar aanleiding van niet of te laat indienen van jaarstukken. De eerste keer wordt in de regel gezegd dat de norm geschonden is, maar dat geen maatregel wordt opgelegd. Met zoveel woorden wordt uitgesproken dat bij herhaling in principe een maatregel opgelegd zal worden. Verder wordt bij een klachtzaak tegen een notaris wel degelijk aandacht geschonken aan de opgelegde maatregelen uit het verleden, waarbij ook

gekeken wordt naar de aard van de klachtzaak. De vraag die hier gesteld wordt, is of er bij 'recidive' strenger gestraft zou moeten worden dan thans. Ik meen van niet. Ik denk dat het systeem nu evenwichtig is, in die zin dat er een redelijke relatie is met de maatregel die aan een *first offender* wordt opgelegd. Natuurlijk kan in het algemeen de strafmaat voor *first offenders* omhoog gaan, en daarom bij een evenwichtig systeem ook de strafmaat voor recidivisten, maar alleen de strafmaat voor recidivisten omhoog krikken, lijkt mij niet voor de hand te liggen. Overigens vermoed ik dat de tuchtrechter in de tijd gemeten al zwaarder straft dan pakweg tien jaar geleden.'

*Frank Oranje, notaris bij
Pels Rijcken & Droogleever Fortuijn (Den Haag)*

'Ik ben het niet eens met de stelling. De notaris is een vertrouwenspersoon die rechtszekerheid biedt. Hij betracht zorgvuldigheid, is bij voorkeur deskundig, onafhankelijk en onpartijdig, en bovenal integer. Zijn kerneigenschap is integriteit: onkreukbaar en betrouwbaar zijn in de beroepsuitoefening. Daaronder valt niet alleen het niet zelf actief inlaten met strafbare of dubieuze praktijken, maar ook het in acht nemen van normen die bedoeld zijn om dergelijke praktijken tegen te gaan, zoals het waarborgen van de veiligheid van aan de notaris toevertrouwde derdengelden. Veel notarissen, zo begrijp ik, zouden de tuchtmaatregelen tegen notarissen die hun integriteit te grabbel hebben gegooid (te) mild

vinden in vergelijking met de maatregelen tegen notarissen die bijvoorbeeld blijk hebben gegeven van een gebrek aan deskundigheid. De stelling lijkt ervan uit te gaan, dat het gevoel dat niet integere notarissen te mild 'gestraft' worden, juist is. Ik twijfel eraan of dat gevoel wel terecht is. Tuchtrecht is geen strafrecht. Tuchtrecht beoogt integriteit en vakmanschap te waarborgen en vertrouwen te bevorderen van het publiek in de betrokken beroepsgroep. De door de tuchtrechter op te leggen maatregelen zijn vooral van preventief-corrigerende aard. Dit neemt natuurlijk niet weg, dat tuchtrechtelijk verwijtbare gedragingen tevens strafbare feiten kunnen opleveren.'

'Zoals de meeste notarissen ben ik van mening, dat notarissen die willens en wetens beroepsregels overtreden zwaarder gestraft moeten worden. Wat vaak minder of niet wordt meegewogen door de kamers van toezicht, is dat een notaris die voor de kamer staat in een aantal gevallen al is gewaarschuwd door de KNB of een collega. Als je dan toch bewust de regels blijft overtreden, mag dat in de eventueel opgelegde maatregel best meer tot uitdrukking komen. Ik heb het idee, dat het aantal notarissen dat bewust beroepsregels overtreedt de laatste jaren behoorlijk is toegenomen. Dat heeft natuurlijk veel te maken met (gebrek aan) integriteit, maar wellicht ook met de beperkte pakkans of

milde sancties. Ik geloof niet in de door de KNB gewenste persoonstoets (zie *Notariaat Magazine*, november 2008). Met 'testjes' filter je foute kandidaten er niet uit. Een 'strengere' opvoeding gedurende het opleidingstraject als kandidaat sorteert veel meer effect, evengoed als verdergaande sancties. Dan moet je als notaris natuurlijk wel zelf het goede voorbeeld geven. Ook de gemiddelde collega schiet tekort in het aanspreken van collega's. Wat dat betreft kunnen we als beroepsgroep een voorbeeld nemen aan advocaten. Die zitten er doorgaans niet mee om een collega voor de deken te slepen.'

*Joep van den Brekel, notaris bij
Van Arendonk, Dicou & Van den Brekel notarissen (Breda)*

